

REMISSYTTRANDE

2016-06-30

Ert datum 2016-04-19

Ert dnr M2016/01030/R

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter

Sveriges Fiskevattenägareförbund har tagit del av Naturvårdsverkets underlag med förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter och önskar lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Sveriges Fiskevattenägareförbund företräder de människor som riskerar att drabbas hårdast av konsekvenserna av den unionsförteckning som godkänts av EU:s medlemsstater, däribland Sverige. Vi vill därför först och främst med skärpa betona vikten av att myndigheterna och regeringen verkligen lever upp till sina utfästelser om att signalkräftan, trots listningen, får ett fullgott undantag och även fortsättningsvis kommer att kunna nyttjas och utvecklas som den synnerligen betydelsefulla kommersiella och kulturella resurs den är för landsbygden och dess företagare idag. Processen kring undantaget för signalkräfta, inom ramen för förordningens hanteringsåtgärder, måste skötas med omsorg och hög medvetenhet ur många aspekter med hänsyn till resursens stora värde.

Vi anser att kommentarerna i Naturvårdsverkets underlag lämnar en hel del övrigt att önska i detta hänseende. Det nämns inte i klartext att signalkräftan är en självklar art som ska processas inom hanteringsåtgärder. Den konsekvensutredning som presenteras är mycket undermålig och tyder på bristande insikt om signalkräftans stora betydelse för svensk landsbygd och landsbygdsföretagande. Vi är därför föranledda att även i detta remissyttrande beskriva och tydliggöra allvaret i frågan och de stora landsbygdsvärden som står på spel till följd av signalkräftans listning.

Beträffande de konkreta författningsförslag som redovisas i underlaget har vi inga särskilda synpunkter.

Allmänt

Sveriges Fiskevattenägareförbund har under hela processen med förordningen understrukt vikten av att signalkräftan som en väl etablerad art i Sverige, och viktig resurs för svensk

fiskeri- och landsbygdnäring, inte ska omfattas av unionslistan eller hamna i kläm i föreslagen förordning.

Mellanstatliga krafttag för att stävja problemen med invasiva främmande arter är i grunden rätt tänkt. Hotbilden skiljer sig emellertid åt i olika delar av Europa. Regionala regler är i många sammanhang mer ändamålsenligt och effektivt. Signalkräftan, en för svensk landsbygdsnäring och kultur extremt viktig kommersiell art, är ett lysande exempel på detta. Signalkräftan har nu hamnat på unionslistan trots att vi sedan länge har en nationell lagstiftning som på ett bra och väl förankrat sätt hanterar och minimerar dess skadliga effekter.

Signalkräftan – en viktig landsbygdsresurs

Signalkräftan infördes till Sverige med början år 1959 på initiativ och uppdrag av regeringen. Både dåvarande Fiskeristyrelsen och Domänverket deltog i projektet. Syftet var att hitta en fullgod ersättningskräfta till de många vatten där flodkräftan slagits ut av kräftpest. Signalkräftan spreds sedan med starkt stöd av statliga fiskeritjänstemän. Ett mycket stort antal enskilda fiskerättsägare och föreningar satsade rejält med ekonomiska medel och mängder av ideella arbetstimmar på att restaurera kräftvatten genom utplantering av signalkräfta. Därefter har signalkräftan etablerat sig och finns nu i över 4 000 legala bestånd i Götaland och Svealand, allt från de största sjöarna Väneren, Vättern och Hjälmaren till små sjöar och dammar. Med statens goda minne har alltså mycket stora privata resurser i form av pengar och arbete lagts ned genom åren för att restaurera pestdrabbade vatten genom legal utsättning av signalkräfta.

Våra båda svenska kräftarter, signalkräftan och flodkräftan, är oerhört betydelsefulla för samtliga landsbygdens fiskerinärings och inte minst för livskvaliteten på landsbygden. Signalkräftan är den kräftart som bär den svenska kräftkulturen och är underlag för en omfattande landsbygdsnäring som skapar både sysselsättning och ekonomisk bärkraft åt många landsbygdsföretag. Enbart fångstvärdet uppgår till mer än 300 miljoner kr per år. Till detta ska läggas de förädlingsvärden som uppkommer vid upplåtelse av kräftfiske och upplevelsearrangemang med koppling till fiske- och landsbygdsturism.

Kräftfisket ingår i all svensk fiskerinäring. Signalkräftan är en viktig målart i det yrkesmässiga insjöfisket och inom vattenbruket är dammodling av signalkräftor omfattande. Att sälja arrangemang och upplevelser kring kräftfiske är en viktig ingrediens i den gårdsbaserade fiske- och landsbygdsturismen. Främjandestrategier för både fisketurismen, vattenbruket och yrkesfisket har nyligen tagits fram av Jordbruksverket. Listningen av signalkräftan går stick i stäv med ambitionerna i dessa utvecklingsstrategier och inte minst den svenska livsmedelsstrategin i vardande, vars intentioner är att främja inhemsk produktion och försörjning av livsmedel.

Unionslistning berör ett mycket stort antal enskilda fiskerättsägare. Uppskattningsvis rör det sig om fler än 100 000 fiskerättsägare med enskilda fiskevatten som idag bedriver fiske på legalt utsatt signalkräfta. Fiskerätten ingår som en del av äganderätten i skogs- och lantbruksfastigheter. Listningen innebär ett mycket grovt intrång i denna äganderätt, en värdeminskning för fastigheterna och ett inkomstbortfall som riskerar att bli betydande. Minst 500 landsbygdsföretag är aktivt verksamma inom kräftfiskerieringen i någon form. Antal sysselsatta inom dessa företag och i omkringliggande verksamheter på landsbygden är

flerdubbelt större. Inskränkningar i kräftfisket riskerar att få stor inverkan på det totala resursutnyttjandet och försörjningen på många jord- och skogsbruksfastigheter.

Merparten av landets signalkräftavatten nyttjas till rekreation och husbehov. Traditionen och kulturen kring kräftfisket är mycket starkt förankrad i de svenska folkdjupen och i samband med kräftfisket återvänder många utflyttade fiskerättsägare och forna landsbygdsbor till sina hembygder. Många signalkräftvatten upplåts också genom kortförsäljning eller arrenderas ut till allmänheten. Detta rekreationsfiske har i sig självt många positiva effekter för andra företag på landsbygden. Bland annat får boendeanläggningar, lanthandeln m.m. ett uppsving under kräftfiskesäsongen. Även indirekt skapar alltså kräftfiskekulturen intäkter på landsbygden.

Flertalet av landets signalkräftavatten förvaltas av fiskevårdsområdesföreningar. Signalkräftan röner stort intresse bland fiskerättsägare och fungerar på många håll som en katalysator för övrigt förvaltnings- och fiskevårdsarbete i sjöar och vattendrag. Listningen hotar att hämma detta viktiga och i mångt och mycket ideella förvaltningsarbete.

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör

Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid 146
305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
Hemsida: www.vattenagarna.se